

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้กฎหมายลิขสิทธิ์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีและเพื่อพัฒนาสื่อมัลติมีเดียในการส่งเสริมการรับรู้กฎหมายลิขสิทธิ์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี มีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 มีลักษณะเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีประจำปีการศึกษา 2563 จำนวน 378 คน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยความคลาดเคลื่อน .05 ของยามาเน่ กลุ่มตัวอย่างได้มาจากวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอนวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ขั้นตอนที่ 2 เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 การวิจัยในขั้นตอนนี้เป็นการนำข้อมูลการรับรู้กฎหมายลิขสิทธิ์ ที่ได้จากในขั้นตอนที่ 1 เพื่อนำมาวางแผนแนวทางในการพัฒนาสื่อมัลติมีเดียเพื่อสร้างเสริมการรับรู้กฎหมายลิขสิทธิ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี โดยใช้หลักการของ ADDIE Model วิเคราะห์ ออกแบบ พัฒนา ส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา และปรับแก้ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่องการส่งเสริมการรับรู้กฎหมายลิขสิทธิ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีโดยใช้สื่อมัลติมีเดียผู้ตอบแบบสอบถามคือนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การรับรู้กฎหมายลิขสิทธิ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 2.99, S.D. = 1.43) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การรับรู้กฎหมายลิขสิทธิ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีมีการรับรู้เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านข้อยกเว้นในการละเมิดลิขสิทธิ์ ด้านการละเมิดลิขสิทธิ์ ด้านการคุ้มครองลิขสิทธิ์ ความรู้เกี่ยวกับเจ้าของลิขสิทธิ์ผู้สร้างสรรค์ บุคคลอื่นและด้านความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมายลิขสิทธิ์

1.1 ด้านความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมายลิขสิทธิ์ โดยรวมอยู่ในระดับ น้อย (\bar{X} = 2.17, S.D. = 1.05) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การรับรู้กฎหมายลิขสิทธิ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีด้านความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมายลิขสิทธิ์เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ ผู้สร้างสรรค์คือผู้ทำให้เกิดงานอันมีลิขสิทธิ์ มีการรับรู้อยู่ในระดับปานกลาง งานวรรณกรรม หมายถึง ต้องเป็นหนังสือเท่านั้น และลิขสิทธิ์เพลงหมายถึงเนื้อร้องและทำนองเท่านั้นอยู่ในระดับน้อย ส่วนอันดับสุดท้าย คือ ลิขสิทธิ์หมายถึงสิทธิแต่ผู้เดียวในงานประเภทที่กฎหมายกำหนด มีระดับการรับรู้ น้อย

1.2 ด้านการคุ้มครองลิขสิทธิ์ ความรู้เกี่ยวกับเจ้าของลิขสิทธิ์ ผู้สร้างสรรค์ บุคคลอื่น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 2.92, S.D. = 1.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การรับรู้

กฎหมายลิขสิทธิ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีด้านการคุ้มครองลิขสิทธิ์ ความรู้เกี่ยวกับเจ้าของลิขสิทธิ์ ผู้สร้างสรรค์ บุคคลอื่นเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรกคือสามารถอนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิ์ได้กรณีการจ้างผลิตสินค้าลิขสิทธิ์จะเป็นของผู้ว่าจ้างและลิขสิทธิ์โอนกันได้ ส่วนอันดับสุดท้ายคือลิขสิทธิ์จะได้รับการคุ้มครองก็ต่อเมื่อจดทะเบียนเท่านั้น

1.3 ด้านการละเมิดลิขสิทธิ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.55, S.D. = 1.42) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าการรับรู้กฎหมายลิขสิทธิ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีด้านการละเมิดลิขสิทธิ์เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรกคือการละเมิดลิขสิทธิ์ โดยทางอ้อมเช่น นำไฟล์ข้อมูลทีละเมิดลิขสิทธิ์ไปขายการแชร์หนึ่งจากเว็บเถื่อน เป็นการกระทำทีละเมิดลิขสิทธิ์และการถ่ายเอกสารหนังสือเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานวรรณกรรม ส่วนอันดับสุดท้ายคือ การรับชมการถ่ายทอดสดฟุตบอลโดยใช้ลิงค์เถื่อน เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์

1.4 ด้านข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.00, S.D. = 1.04) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าการรับรู้กฎหมายลิขสิทธิ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีด้านข้อยกเว้นในการละเมิดลิขสิทธิ์อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 3 ข้อ โดยเรียงอันดับจากมากไปน้อย คือ การใช้งานอันมีลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ตนเองหรือครอบครัว หรือญาติสนิท การวิจัยหรือศึกษางานนั้นเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ไม่ถือว่าละเมิดลิขสิทธิ์ การวิจารณ์ ดิชมผลงาน โดยการรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ ไม่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์

2. ได้สี่มัลติมีเดียในการส่งเสริมการรับรู้กฎหมายลิขสิทธิ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี โดยเป็นคลิปวีดีโอความยาว 8 นาที โดยเนื้อหาเกี่ยวกับการดำเนินงานสร้างสรรค์ของบุคคลอื่นไปใช้โดยไม่ขออนุญาตจากเจ้าของผลงานก็เป็นการกระทำที่เข้าข่ายการละเมิดลิขสิทธิ์แล้ว สื่อมัลติมีเดียได้รับการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ มีค่าเฉลี่ย 4.23 ค่า SD 0.62 มีคุณภาพอยู่ในระดับ ดี

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญที่ค้นพบ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. จากผลการศึกษาวิจัยพบว่าการรับรู้กฎหมายลิขสิทธิ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การรับรู้กฎหมายลิขสิทธิ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีมีการรับรู้เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านข้อยกเว้นในการละเมิดลิขสิทธิ์ ด้านการละเมิดลิขสิทธิ์ ด้านการคุ้มครองลิขสิทธิ์ ความรู้เกี่ยวกับเจ้าของลิขสิทธิ์ผู้สร้างสรรค์ บุคคลอื่นและด้านความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมายลิขสิทธิ์ แสดงให้เห็นว่านักศึกษาส่วนมากยังคงขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมายลิขสิทธิ์ โดยเฉพาะในเรื่องความหมายของลิขสิทธิ์ว่าลิขสิทธิ์นั้นเป็นสิทธิแต่ผู้เดียวงานประเภทที่กฎหมายกำหนด สำหรับในด้านการคุ้มครองลิขสิทธิ์ ความรู้เกี่ยวกับเจ้าของลิขสิทธิ์ผู้สร้างสรรค์ บุคคลอื่น นักศึกษามีความรู้ในระดับปานกลาง โดยมีการรับรู้ในเรื่อง การอนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิ์ การจ้างแรงงาน การจ้างทำของ หรือจ้างให้บุคคลอื่นผลิตสินค้าให้ แต่ยังคงขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องการให้ความคุ้มครองของกฎหมายลิขสิทธิ์ที่มีเงื่อนไขในการให้ความคุ้มครองถ้างานสร้างสรรค์นั้นได้ทำขึ้น โดยใช้ความวิริยะ ความริเริ่มของตนเอง โดยมีได้ลอกเลียนผลงานของบุคคลอื่น หากผู้สร้างสรรค์เป็นผู้มีสัญชาติไทย

หรือสัญญาติประเทศที่เป็นภาคีในอนุสัญญาที่คุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ก็จะได้รับการคุ้มครองทางลิขสิทธิ์แล้วโดยที่ไม่ต้องทำการจดทะเบียน ในทางกลับกันหากงานนั้นลอกเลียนผู้อื่นมา แต่ได้นำมาจดทะเบียนลิขสิทธิ์ก่อน หากผู้เป็นเจ้าของผลงานที่แท้จริงหรือเจ้าของผลงาน หรือผู้มีสิทธิ์ในงานต้นฉบับทราบ ก็สามารถขอเพิกถอนการจดทะเบียนลิขสิทธิ์จึงควรส่งเสริมให้มีการให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายลิขสิทธิ์ ให้มากขึ้น สำหรับการรับรู้กฎหมายลิขสิทธิ์ในด้านการละเมิดลิขสิทธิ์ และข้อยกเว้นการละเมิดที่นักศึกษามีการรับรู้ในระดับมากนั้น ก็ควรมีการให้คำแนะนำในการใช้สิทธิ์ที่ถูกต้องควบคู่ไปด้วย เพราะการกระทำบางอย่างแม้ไม่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์แต่ก็ไม่สมควร เช่น การรับชมการถ่ายทอดสดฟุตบอลจากลิงค์เถื่อนที่ถึงแม้ผู้รับชมจะไม่ใช่ผู้ละเมิดลิขสิทธิ์ เพราะกฎหมายเอาผิดเฉพาะผู้ที่เผยแพร่การถ่ายทอดสัญญาณโดยมิได้รับอนุญาต แต่ก็ควรส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักการเคารพสิทธิของบุคคลอื่น ไม่ว่าจะเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์หรือไม่ก็ตาม ประเด็นสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือการถ่ายภาพอาจารย์ หรือเผยแพร่ภาพดังกล่าว ซึ่งเนื่องจากภาพเหล่านี้ขัดต่อกฎหมายและศีลธรรมอันดี ตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกาจึงไม่ถือว่าภาพเหล่านั้นเป็นงานอันมีลิขสิทธิ์ กล่าวคือเมื่อภาพอาจารย์หรือภาพที่ไม่เหมาะสมในทางเพศ ไม่มีลิขสิทธิ์ การเผยแพร่ภาพที่มีลักษณะดังกล่าวจึงไม่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ เทียบเคียงตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3705/2530 แต่อาจผิดกฎหมายอื่น สอดคล้องกับทศพร ทิพย์นม (2562 : 257) ที่กล่าวว่าควรสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการกระทำผิดทางคอมพิวเตอร์ให้กับนักศึกษา และควรถ่ายทอดความรู้หรือแนวคิดที่สร้างสรรค์เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในทางที่ถูกต้องให้กับนักศึกษา ดังนั้นจึงควรให้นักศึกษาคำนึงถึงองค์ประกอบในทางศีลธรรมจรรยา ควบคู่ไปกับการให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายลิขสิทธิ์

2. ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างสื่อมัลติมีเดีย โดยใช้หลัก ADDIE Model สอดคล้องกับ อมีนา ฉายสุวรรณ และชุมพล จันทร์ฉลอง (2565 : 203) ที่กล่าวว่า ได้ดำเนินการพัฒนาสื่อมัลติมีเดียอย่างเป็นขั้นตอนตามหลักการของ ADDIE Model ที่วางแผนไว้และนำเสนอเนื้อหาที่เหมาะสมกับการเรียน ในขั้นตอนการวิเคราะห์ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์จากข้อมูลการรับรู้กฎหมายลิขสิทธิ์ในขั้นตอนที่ 1 ในข้อที่มีการรับรู้น้อยที่สุดคือ ลิขสิทธิ์จะได้รับการคุ้มครองก็ต่อเมื่อได้รับการจดทะเบียนเท่านั้น และคัดเลือกรูปแบบการนำเสนอสื่อมัลติมีเดียที่กระตุ้นความสนใจของนักศึกษาสอดคล้องกับฉันทลักษณ์สุเมธอดิคม (2554 : 17) ที่กล่าวว่า สื่อคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียตอบสนองความต้องการของการเรียนรายบุคคล ทั้งยังเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน บทเรียนนี้จะช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกพอใจไม่กดดันในขณะที่เรียนเมื่อเรียนไม่ทันผู้อื่น ทำให้ไม่เครียดในระหว่างเรียน ที่สำคัญสามารถเรียนได้ทุกที่ทุกเวลาส่งผลให้ผู้เรียนมีประสิทธิภาพในการเรียน ในขั้นตอนการออกแบบ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลในขั้นตอนการวิเคราะห์มาวางแผนในการออกแบบจัดทำสื่อมัลติมีเดีย โดยผู้วิจัยได้กำหนดโครงเรื่อง เนื้อหา ตัวละครและองค์ประกอบอื่นๆ ขั้นตอนการพัฒนา ผู้วิจัยได้เลือกแอปพลิเคชันที่ใช้ในการถ่ายภาพ และโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ที่เหมาะสมกับการสร้างสื่อมัลติมีเดีย และดำเนินการสร้างสื่อมัลติมีเดียตามแผนที่วางไว้ และได้สื่อมัลติมีเดีย 1 ชุด ความยาวประมาณ 8 นาที จากนั้น จึงดำเนินการในขั้นตอนการประเมินผลโดยส่งสื่อมัลติมีเดียให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมิน โดยแบ่งการประเมินเป็น 2 ด้านได้แก่ ด้านเนื้อหาและด้านคุณภาพ โดยด้าน

เนื้อหาคิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.23 ค่า SD 0.62 อยู่ในระดับ ดี และด้านคุณภาพมีค่าเฉลี่ย 4.33 ค่า SD 0.67 อยู่ในระดับ ดี ภาพรวมของการประเมินคิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.23 ค่า SD 0.62 อยู่ในระดับ ดี และดำเนินการปรับแก้สื่อมัลติมีเดียตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิโดยแก้ไขคำบรรยาย และตัดเสียงประกอบออกบางส่วน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัยการส่งเสริมการรับรู้กฎหมายลิขสิทธิ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี โดยใช้สื่อมัลติมีเดียเพื่อให้มีประโยชน์สำหรับหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้สรุปข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการรับรู้หรือการให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายลิขสิทธิ์ เช่นการจัดกิจกรรมให้ความรู้ในมหาวิทยาลัย หรือจัดการแข่งขันสร้างสื่อมัลติมีเดียเพื่อส่งเสริมการรับรู้กฎหมายลิขสิทธิ์
2. ควรมีแนวทางส่งเสริมการรับรู้กฎหมายลิขสิทธิ์ โดยเฉพาะในด้านความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมายลิขสิทธิ์ และเงื่อนไขการได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายลิขสิทธิ์
3. การสร้างสื่อหรือพัฒนาสื่อมัลติมีเดียในการส่งเสริมการรับรู้กฎหมายลิขสิทธิ์นั้นควรมุ่งเน้นที่ละประเด็นของกฎหมายลิขสิทธิ์ เพื่อสื่อสารให้โดยตรงประเด็น หากนำเสนอข้อกำหนดหลายอย่างพร้อมกันอาจทำให้นักศึกษาสับสน และควรใช้เสียงประกอบไม่มากจนเกินไป เพราะแทนที่จะกระตุ้นความสนใจของผู้รับชม อาจกลายเป็นทำลายสมาธิในการรับชมได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้กฎหมายลิขสิทธิ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
2. ควรมีการศึกษาวิจัยการรับรู้กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาแขนงอื่นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีเช่น การศึกษาการรับรู้กฎหมายสิทธิ การศึกษาการรับรู้กฎหมายเครื่องหมายการค้า เป็นต้น
3. ควรมีการศึกษาวิจัยสำรวจความต้องการของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีในการรับรู้กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี